

**„HISZEK AZ IGE
DIADALMAS EREJÉBEN!”**

Tanulmányok Fekete Károly
60. születésnapja alkalmából

Szerkesztette: Bodó Sára és Horsai Ede

A

Debreceni Református Hittudományi Egyetem

Debrecen, 2020

KÖSZÖNTJÜK KOLLÉGÁNKAT
A TESTVÉRINTÉZMÉNYEKBEN!

KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM

BALLA PÉTER:

Elhívás az Újszövetségben 355

KOCSEV MIKLÓS:

A háromdimenziós „pálya mérete”:
teológus – professzor – egyházvezető 365

LITERÁTY ZOLTÁN:

Ambivalenciák a prédikátor személye körül 379

NÉMETH DÁVID:

A keresztyén nevelés antropológiai alapjai 391

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS TEOLÓGIAI AKADÉMIA

FODORNÉ NAGY SAROLTA:

A Makkai-féle „bocher-iskola” 425

KÁDÁR FERENC:

A prédikáció helye az egyház életében 439

PÁPAI REFORMÁTUS TEOLÓGIAI AKADÉMIA

NÉMETH TAMÁS:

Misszió, teológia, egyház egysége mint a megújulás feltétele 449

VLADÁR GÁBOR:

„A kegyelemmel megerősített szív” (Zsid 13,9) 465

EVANGÉLIKUS HITTUDOMÁNYI EGYETEM

HAFENSCHER KÁROLY:

Istentisztelet és elektronikus média 483

SZABÓ LAJOS:

Milyen a jó igehirdetés? 503

KOLOZSVÁRI PROTESTÁNS TEOLÓGIAI INTÉZET

BUZOGÁNY DEZSŐ:

1568 – mítosz vagy valóság? 519

Elhívás az Újszövetségben

Keresztyén életünk sok területére igaz, hogy azért végzünk el szolgálatokat, akár egy konkrét pályán azért munkálkodunk, mert Isten által elrendelt helyünknek tartjuk – a Szentírás szavával élve: Isten elhívott bennünket arra a feladatra, szolgálatra. A Szentírás egészében fontos helyet foglal el az elhívás témája, közelebbről az Újszövetségben is sok textusban megjelenik. Az alábbiakban néhány újszövetségi helyet kiemelve – a teljesség igénye nélkül – foglalkozunk a keresztyén élet e fontos vonásával. Áttekintünk néhány olyan szakaszt, amelyek arról szólnak, hogy Jézus elhívta első tanítványait, továbbá olyanokat, amelyekben megjelenik az a cél is, amire Isten elhív bennünket. A bibliai szakaszok üzenetét főként ennek a kérdésnek a szemszögéből keressük: mit tanítanak arról, hogy keresztyénekként hogyan tekintünk hivatásunkra, pályánkra, amelyben szolgálatainkat végezzük, hogyan álljunk hozzá munkánkhoz, amelyben – mint életünk minden területén – Mesterünket szeretnénk követni.

I.

Lássunk néhány olyan textust, amelyek arról szólnak, hogy Jézus elhívta első tanítványait. Első rátekintésre ezek nagyon radikálisnak tűnnek – különösen a családon belüli kapcsolatok terén. Mikor Jézus elhívja első tanítványait, ők úgy követik Őt, hogy elhagyják szüleiket. Ezeket a textusokat részletesen tárgyaltam egy monográfiában, így itt csak korábbi tanulmányom néhány főbb eredményére utalok.¹ Fő tételem: a tanítványok elhívásához

---

1 Peter BALLA, *The Child-Parent Relationship in the New Testament and its Environment*. WUNT 155, Tübingen: Mohr Siebeck, 2003; reprint kiadásban megjelent két amerikai kiadónál: Hendrickson Publishers (Peabody, Massachusetts, USA) 2005 és Wipf and Stock (Eugene, Oregon, USA) 2015. Magyar fordítása: BALLA Péter: *Gyermekek és szülők kapcsolata: Az Újszövetség tanítása kortörténeti kontextusban*. (Fordította: MUCSI Zsófia) Budapest: Kálvin Kiadó, 2010. – Jelen tanulmánnyal szeretettel köszöntöm prof. dr. Fekete Károly püspök urat 60. születésnapja alkalmából, akinek köszönöm évtizedek óta tartó

kapcsolódó radikális jézusi mondások megértésének kulcsa maga a személy, aki elhívja a tanítványokat. Jézus Isten Fiaként hívja el őket, és Isten Fiaként igényli azt tanítványaitól, hogy ő legyen az első helyen az életükben.² Csak Isten fontosabb a szülőknél, így e radikális elhívástextusok nem azt üzenik, hogy el kell hagyni a szülőket, hanem azt, hogy Jézusnak mindenkinél fontosabbnak kell lennie a tanítványok életében, még a szüleiknél is. E textusok a helyes prioritásról szólnak.

Lássuk az egyik olyan újszövetségi történetet, amelyben Jézus elhívja első tanítványait. Máté 4,18-22-ben ezt olvassuk (RÚF):³

(18) Amikor a Galileai-tenger partján járt, meglátott két testvért, Simont, akit Péternek hívtak, és testvérét, Andrást, amint hálójukat a tengerbe vetették, mivel halászok voltak. (19) Így szólt hozzájuk: Jöjjetek utánam, és én emberhalászokká teszek titeket. (20) Ők pedig azonnal otthagyták hálójukat, és követték őt. (21) Miután továbbment onnan, meglátott két másik testvért, Jakabot, Zebedeus fiát és testvérét, Jánost, amint a hajóban apjukkal, Zebedeussal együtt rendezgették hálójukat, és őket is elhívta. (22) Ők pedig azonnal otthagyták a hajót és apjukat, és követték őt.

Ezekben az elhívástörténetekben találkozunk egy olyan jelenséggel, amely gyakori volt az ókorban, így az újszövetségi időkben is: gyermekek gyakran követték szüleik példáját hivatásuk választásakor. Az imént idézett szakaszban láthatjuk, hogy Jézus első tanítványai apjukhoz hasonlóan halászok voltak. Bár Zebedeus fiai Jézus követésekor „otthagyták a hajót és apjukat”, ezen esemény után is Zebedeus fiaiként utaltak rájuk (pl. Mk 10,35 és párhuzamos helye: Mt 20,20; Mt 26,37), még János evangéliuma végén is (Jn 21,2). Ebből arra következtethetünk, hogy megtartották a családi kapcsolatokat, viszont ezek a kapcsolatok hátrébb kerültek életükben: az elhívásuktól kezdve Jézus volt számukra az első.

---

testvéri barátságát. E fentebb jelzett angol könyv kéziratát adtam be habilitációs szakértekezésként az Evangélikus Hittudományi Egyetemen 2001-ben. Külön köszönöm, hogy Fekete Károly professzor úr a habilitációs előadásaimat is megtisztelte jelenlétével.

2 Ld. pl.: Ulrich Luz, *Das Evangelium nach Matthäus*. EKK I/1 (5., átdolgozott kiadás), Düsseldorf und Zürich: Benziger Verlag, Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 2002 (orig.: 1985); Luz itt (239. o.) rámutat, hogy az evangélium olvasói a megelőző szövegkörnyezetből tudják, hogy „Jézus az Isten Fia, aki ellenállt a kísértéseknek, és most hirdeti a Mennyek Országát”. Ehhez hozzátehetjük, hogy nem csak az evangélium olvasói, hanem Jézus első tanítványai is már így nézhetek Őrá. Lásd: BALLA, 2003, 133, 230.

3 Jelen tanulmányban a bibliai részleteket a Revideált Új Fordításból idézzük (RÚF, 2014).

A fent idézett mátéi helyen fontos látnunk, hogy Jézus szó szerinti értelemben a követésébe hívta el a tanítványokat, ezért ők abbahagyták korábbi hivatásukat, és ettől kezdve „emberhalászokká” váltak. Hasonló kifejezéssel találkozunk Lukács evangéliumában, egy csodálatos halfogás elbeszélése végén. Lukács 5,8-11-ben ezt olvassuk:

(8) Simon Péter ezt látva leborult Jézus lába elé, és így szólt: Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram! (9) A halfogás miatt ugyanis nagy félelem fogta el őt és mindazokat, akik vele voltak; (10) de ugyanígy Jakabot és Jánost is, Zebedeus fiait, akik Simon társai voltak. Jézus akkor így szólt Simonhoz: Ne félj, ezentúl emberhalász leszel! (11) Erre kivonták a hajókat a partra, és mindent otthagya követték őt.

Azt az alázatot, amellyel itt Péter szól Jézushoz, az Isten küldötte előtti tisztelet kifejezésének tekinthetjük. Darrell Bock így ír erről: „Egy méltatlan Péter és társai tanúi és kedvezményezettjei Isten kegyelmének, amelyet küldöttjén keresztül nyújtott... Így az itt megnyilvánuló tisztelet mindenekelőtt az emberekhez látogató, szent Istenre irányul.”⁴

A tanítvánnyá léétel nem mindig jár együtt azzal, hogy a tanítványnak el kellett hagynia családját, vagy szó szerint ki kellett mozdulnia korábbi környezetéből. Például a Genezáreti-tó közelében történt egyik gyógyítás elbeszélése végén ezt olvassuk (Mk 5,18-20):

(18) Amikor azután beszállt a hajóba, kérte őt az előbb még megszállott ember, hogy vele maradjon. (19) Ő azonban nem engedte meg neki, hanem így szólt hozzá: Menj haza a tieidhez, és vidd hírül nekik, milyen nagy dolgot tett veled az Úr, és hogyan könyörült meg rajtad. (20) Az pedig elment, és hirdetni kezdte a Tízvárosban, hogy milyen nagy dolgot tett vele Jézus, és mindenki csodálkozott.

Robert Stein így foglalja össze Jézus parancsának jelentését, amit a meggyógyított embernek mondott: „Azt a megbízást kapja [...] hogy saját népe számára legyen misszionárius.”⁵ Stein továbbá azt is hangsúlyozza, hogy miközben Jézus azt mondta annak az embernek, hogy vigye hírül, amit „az Úr” tett vele (19. v.), a meggyógyított ember azt hirdette népének, hogy „mi-

4 Darrell L. BOCK, *Luke*. Volume 1: 1:1–9:50. BECNT, Grand Rapids, Michigan, USA: Baker Books, 1999 (az 1994-es eredeti kiadás utánnomása); idézet: 460.

5 Robert H. STEIN, *Mark*. BECNT, Grand Rapids, Michigan, USA: Baker Academic, 2008; idézet: 259.

lyen nagy dolgot tett vele Jézus” (20. v.).⁶ Stein szerint ez azt jelenti, hogy „Jézus az Úr”. Fontos látnunk, hogy itt ugyanaz a méltóságjelző szerepel (*kyriosz*), amelyet az Ószövetség *Septuaginta*-fordítása Istennel kapcsolatban, „Jahve” neve fordításánál használt.

Az elhívottak tehát – szó szerint Jézus követésében vagy eredeti környezetükben maradván – Jézust Isten Fiának vallották, őt Úrként tisztelték, ezért volt Jézus Krisztus mindenki más előtt a legfontosabb az életükben.

II.

Az elhívás nem csak olyan történetekben jelenik meg, amelyekben Jézus elhívja első tanítványait, hanem azt a kapcsolatot, amely Jézus és tanítványai között fennállt, az Újszövetség gyakran írja le az „elhívok” (*kaleō*) igével, akár ennek passzív alakjával, ami azt fejezi ki, hogy valaki „elhívatott, elhívást nyert”. Tekintsünk át röviden néhány ilyen textust is.

Pál apostol a Korinthusiakhoz írt első levelében arra bátorít különböző körülmények között, különböző kapcsolatrendszerben élő keresztyéneket, hogy maradjanak meg korábbi helyzetükben, „hivatásukban” azután is, hogy Jézus Krisztusban hívökké lettek. Az 1Kor 7,17-24-ben ezt olvassuk:

(17) Egyébként mindenki éljen úgy, ahogy az Úr adta neki, ahogy az Isten elhívta: így rendelkezem minden más gyülekezetben is. (18) Körülmetélten hívatott el valaki? Ne tüntesse el! Körülmetéletlenül hívatott el valaki? Ne metélkedjék körül! (19) Sem a körülmetélkedés, sem a körülmetéletlenség nem ér semmit, egyedül Isten parancsolatainak a megtartása fontos. (20) Mindenki maradjon abban a hivatásban, amelyben elhívatott. (21) Rabszolgaként hívatott el? Ne törődj vele! Ha viszont szabadod lehetsz, inkább élj azzal! (22) Mert az Úrban elhívott rabszolga az Úr felszabadítottja, hasonlóan a szabadként elhívott a Krisztus rabszolgája. (23) Áron vétettetek meg: ne legyetek emberek rabszolgái! (24) Mindenki abban maradjon meg Isten előtt, testvéreim, amiben elhívatott.

Ebben a szakaszban tág értelemben van szó „elhívásról”, és így jó példa lehet arra, hogy az első keresztyének hogyan tekintettek élethelyezeteikre: Jézus Krisztust a meglévő környezetükben kellett követniük. Eckhard Schnabel

---

6 Uo.

az idézett szakasz 17. versét „alapvető tételnek” (*Grundsatz*) nevezi, és azt mondja, hogy a következő versek ennek a tételnek az igazát példákon keresztül mutatják be.⁷ Schnabel szerint Pál apostol a 24. versben megismétli a 17. és 20. versben kimondott tételt, és Schnabel hozzáteszi, hogy a 24. versben a *para theō* görög kifejezés nem csak arra utal, hogy „Isten előtt” milyen maradjon a keresztyén ember, hanem ez a kifejezés „jelzi annak a bátorításnak teológiai alapját, amely szerint kinek-kinek meg kell »maradnia« a saját társadalmi helyzetében”.⁸ Jelen tanulmányunk fő témája tekintetében e szakasz ezt is jelentheti nekünk: a keresztyénné lett ember maradjon meg az eredeti környezetében, de immár új emberként, Krisztus követőjeként. Bármely hivatása legyen is, Krisztus elhívott tanítványaként szolgálva éljen a munkahelyén, lakóhelyén, az őt körülvevő világban.

Az Újszövetségben van több olyan részlet, ahol arról is olvashatunk, hogy mi a célja – akár a végcélja – az elhívásunknak. Lássunk erre néhány példát!

Jézus maga is összefoglalta munkássága célját (Mk 2,17): „Amikor Jézus ezt meghallotta, így szólt hozzájuk: Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek; nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket.” E mondás második fele szorosán egybetartozik az első felével, így a fő üzenetét így foglalhatjuk össze: amint a betegeknek orvosra van szükségük a gyógyulásukhoz, úgy a bűnösöknek Jézusra van szükségük a bűnből szabadulásukhoz. E mondás párhuzamos helyén, a Lukács evangéliumában ennek a „hívásnak” a célja még konkrétabban is megtalálható: „Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket megtérésre” (Lk 5,32). A bűnből szabadulás nem csak azt jelenti, hogy valakinek a jelen, földi élete megújul, hanem azt is, hogy Jézus az örök életre szabadítja meg bűneiből. Más szavakkal: megváltást, örök üdvösséget nyer a bűnből megszabadított ember. Robert Guelich így ír erről: „Jézus azért jött, hogy felajánlja az Istennel való megváltó közösséget azáltal, hogy meghirdeti Isten szuverén uralmának eljövételét a történelemben, és azáltal, hogy mindenkit »hív« választ adni erre.”⁹ Az „ország, uralom” e tág értelmére utalva jelenti ki Robert Stein is Mk 2,17-tel kapcsolatban: „Krisztológiai igényként látjuk, hogy Jézus azért »jött«, azaz azért lett küldve Isten által, hogy a bűnösöknek felajánlja a bűnbocsánatot és Isten országát.”¹⁰

7 Eckhard J. SCHNABEL, *Der erste Brief des Paulus and die Korinther*. HTA, Wuppertal: R. Brockhaus Verlag, Giessen: Brunnen Verlag, 2006; idézet: 383.

8 SCHNABEL, 2006, 396.

9 Robert A. GUELICH, *Mark 1-8:26*. WBC 34A, Dallas, Texas, USA: Word Books, Publisher, 1989; idézet: 105. o., Mk 2,17 magyarázatánál.

10 STEIN, 2008, 131. Ugyanitt Stein rámutat annak jelentőségére is, hogy Mk 2,17 az érintett szakasz záró verse: „Hasonlóan más kinyilatkoztatási történetekhez [Márk] 2,13-17

Több szóval is kifejezi az Újszövetség azt, hogy az emberek elhívásának fő célja az üdvösségük. Pál apostol erre utal például az „örök élet” kifejezéssel. 1Tim 6,11-12-ben ezt olvassuk:

(11) Te pedig, Isten embere, kerüld ezeket. Ellenben törekedj igazságra, kegyességre, hitre, szeretetre, állhatatosságra, szelídlelkűségre. (12) Harcold meg a hit nemes harcát, ragadd meg az örök életet, amelyre elhívattál, amelyről vallást tettél szép hitvallással sok tanú előtt.

A 12. versben az „elhívattál” kifejezés egy tipikus példája az ún. *passivum divinum*-nak. George Knight e verssel kapcsolatban így fogalmaz: „amikor az ige passzívumban áll, és az elhívó személye nincs megnevezve – mint e versben is –, akkor úgy kell értsük, hogy Isten az, aki elhív”.¹¹ Fontos itt megjegyeznünk azt is, hogy bár Isten „hívja el” a keresztyéneket az örök életre, azonban a keresztyéneknek is meg kell harcolniuk „a hit nemes harcát”, és meg kell ragadniuk az örök életet – ez a jelen életben való harcra, a legszélesebb értelemben vett aktivitásra hívást jelenti. Az elhívás, Isten kegyelméből a vele helyes kapcsolatba kerülés tehát igénybe veszi a keresztyén ember képességeit, erejét, cselekedeteit, amelyekkel a kegyelemre válaszol. Knight ezt így foglalja össze: Timóteust Isten elhívta az örök életre, ez szolgál „alapul Pál azon felhívásának, hogy Timóteus harcoljon és ragadja meg az örök életet [...]. Az elhívás valódiságát a harcban megmutatott aktivitás bizonyítja meg.”¹²

Péter első levelében két további kifejezéssel találkozunk a keresztyén ember elhívásának céljával kapcsolatban: „világosság” és „örök dicsőség”. Az 1Pt 2,9-10-ben ezt olvassuk:

(9) Ti azonban választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet vagytok, Isten tulajdonba vett népe, hogy hirdessétek nagy tetteit annak, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket; (10) akik egykor nem az ő népe voltatok, most pedig Isten népe vagytok, akik számára nem volt irgalom, most pedig irgalomra találtatok.

---

csúcspontja Jézus záró kijelentésében található. [...] Az evangélista számára Jézus Istentől jövő megbízatása messiási természetű volt (1,1), és Jézus cselekedetei az 1,16-20.40-45; 2,1-12 és más szakaszokban azt jelentik ki, hogy az »azért jöttem« kifejezés mögött Jézus erős messiási tudata áll.”

11 George W. KNIGHT III, *The Pastoral Epistles: A Commentary on the Greek Text*. NIGTC, Grand Rapids, Michigan, USA: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1992; idézet: 264. o. KNIGHT a görög *kaleō* igével kapcsolatban megjegyzi, hogy e kifejezés „úgy szerepel itt, ahogy Pálnál is elég gyakran, mint ami Isten belső és hatékony elhívásáról szól” (263. o.).

12 KNIGHT, 1992, 264.

E szakaszban azt is láthatjuk, hogy szoros kapcsolat van az Isten és Fia általi elhívás és a kiválasztás között. Isten kiválasztotta az ő népét arra, hogy befogadja kegyelmébe, a maga tulajdonába, és elhívta az ő világosságába, hogy hirdesse nagy tetteit. A 9. verssel kapcsolatban Peter Davids megjegyzi: „Péter a megtérésükre utal, amikor arról szó, hogy Isten »a sötétségből az ő csodálatos világosságára« hívta el őket. A »hívott el« kifejezés a megtérésükre utal (pl. Róm 8,30; 1Kor 1,9; 7,17; Gal 1,6.15).”¹³ Davids helyesen érvel amellett, hogy amikor Péter e levelében a keresztyéneket „választott nemzetiség”-nek nevezi, akkor a Krisztushoz tartozásukra is utal, és Davids szerint „a kiválasztottság tudata az egész könyvet átjárja.”¹⁴ Ramsey Michaels találóan nevezi ezt az Isten általi elhívást „az isteni kiválasztás következményének”.¹⁵

Az 1Pt 5,10-11-ben egy hasonló szakaszt találunk, azonban itt az „örök dicsőség” kifejezés utal az elhívás céljára.¹⁶ E szakaszban ezt olvassuk:

(10) A minden kegyelem Istene pedig, aki elhívott titeket Krisztusban az ő örök dicsőségére, miután rövid ideig szenvedtetek, maga fog titeket felkészíteni, megszilárdítani, megerősíteni és megalapozni. (11) Övé a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké. Ámen.

E szakasz szerint is szoros kapcsolat van az üdvösség („örök dicsőség”) és a keresztyén ember földi élete között: a dicsőséges jövő reménysége ad erőt a jelen terheinek, szenvedéseinek elhordozásához. Láthatjuk, hogy az örök üdvösségre szóló elhívásunkat nem lehet elválasztani mindennapi, földi életünktől. Michaels szépen fogalmazza meg ezt: „e szakasz lényege [...] az Isten iránti és az ő elhívása következményei iránti szilárd és rendíthetetlen elkötelezettség.”¹⁷

Lássunk egy további példát arra, hogy a keresztyén ember elhívásának konkrét következményei vannak a jelenbeli életvitelére is. Pál apostol a Galáciabeliekhez írt levelében sok érvet vonultat fel azért, hogy meggyőzze a levél címzettjeit arról, hogy üdvösségük egyedül Krisztus által, kegyelemből nyerhető el. Az üdvösséget Jézus Krisztus kereszten elszenvedett megváltó halála szerezte meg a keresztyén ember számára. Ezt a kegyelmet csak

13 Peter H. DAVIDS, *The First Epistle of Peter*. NICNT, Grand Rapids, Michigan, USA: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1990; idézet: 93.

14 DAVIDS, 1990, 91.

15 J. Ramsey MICHAELS, *1 Peter*. WBC 49, Waco, Texas, USA: Word Books, 1988; idézet: 111.

16 MICHAELS 1Pt 5,10-et a Péter első levelén belül az 1,9 „legközelebbi párhuzamának” nevezi (uo.).

17 MICHAELS, 1988, 303.

Krisztusba vetett hit által vehetik át. A pogány múltú, „hátterű” galáciai keresztyének közé olyan zavarkeltők érkeztek, akik arra akarták rávenni őket, hogy az Ószövetség rituális parancsait is vegyék magukra, töltsék be – beleértve a körülmetélkedést is. Pál figyelmezteti őket, hogy ezek a zavarkeltők „el akarják ferdíteni Krisztus evangéliumát” (Gal 1,7). Ha rájuk hallgatnak, akkor „más evangéliumhoz” pártolnak attól, aki elhívta őket (Gal 1,6).¹⁸ Ezért Pál a „szabadság” kifejezéssel tudja összefoglalni a galáciai keresztyének elhívása célját, mivel Krisztus megváltó halála által szabadokká lettek attól az elvárástól is, hogy az Ószövetség rituális parancsolatait betöltsék. A Gal 5,1-2-ben ezt olvassuk:

- (1) Krisztus szabadságra szabadított meg minket, álljatok meg tehát szilárdan, és ne engedjétek magatokat újra a szolgaság igájába fogni.
- (2) Íme, én, Pál mondom nektek, hogy ha körülmetélkedtek, Krisztus semmit sem használ nektek.

A galáciai keresztyének elhívása kihatott az életvitelükre ebben az értelemben is: nem kellett magukra venniük azokat az ószövetségi törvényeket, amelyek Isten népe számára Krisztus eljövele előtt voltak érvényben. Abban az üdvtörténeti korszakban az volt e rituális törvények célja, hogy elkülönítsék Isten népét a környező pogány népektől, és ezáltal megőrizték az egy Istenbe vetett hitüket. Jézus Krisztus követői „szabadok” e rituális törvényektől. Moo is így érvel Gal 5,1-gyel kapcsolatban: itt a „»szabadság« a »törvény megkötő tekintélyétől való szabadság«-ra utal.”¹⁹ Ahogy Moo, úgy F. F. Bruce is a rituális parancsokra utal a „törvény” szóval: „ha a galáciaiak kitartanak a szabadságukban, akkor ez meg fogja védeni őket attól, hogy a törvény megkötő hatásának alá vessék magukat”.²⁰

18 Galata 1,6-ban az elhívással kapcsolatban ezt olvassuk: „Krisztus kegyelme által elhívott titeket.” Itt a „kegyelme által” kifejezés megfelelő a RÚF-fordításban, mert a görög nyelvben az *en khariti* hordozhat eszközi értelmet: a galáciai keresztyének elhívása „kegyelem által” történt. Ehhez lásd: BALLA Péter, *Pál apostol levele a Galáciabeliekhez: Kommentár bevezetéssel és exkurzusokkal*. Budapest: Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, 2009, 35. Hozzátehetjük, hogy más fordítás is lehetséges, mert az *en* prepozíció a *kaleō* igével együtt utalhat arra is, hogy a keresztyén ember milyen „életben” éljen az elhívása szerint: a Krisztus kegyelmében való életre hívtak el. Ehhez lásd: Douglas J. Moo, *Galatians*. BECNT, Grand Rapids, Michigan, USA: Baker Academic, 2013, 85.

19 Moo, 2013, 320. Moo itt azt is hozzáteszi, hogy a Pál apostol által említett szabadság „végső soron magában foglalja azt, hogy a keresztyén ember szabad a régi világkorszak mindazon erőitől (ld. 1,4), amelyektől a Krisztusban hívők megszabadítottak: bűn (ld. 3,22), halál/átok (3,13), »e világ elemei« (4,3; [...])”.

20 F. F. BRUCE, *The Epistle of Paul to the Galatians: A Commentary on the Greek Text*. NIGTC, Exeter: The Paternoster Press, 1982; idézet: 226.

Végül említsünk meg egy olyan szakaszt Pál apostoltól, amelyben egyrészt szintén látható a keresztyén ember jelen élete és az örök üdvössége közötti kapcsolat, másrészt az „elhívás” egy olyan kifejezsláncban szerepel, amely az üdvösség nagy elemeire utal. A Róm 8,28-30-ban ezt olvassuk:

(28) Azt pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, azoknak, akiket örök elhatározása szerint elhívott. (29) Mert akiket eleve kiválasztott, azokat eleve el is rendelte, hogy hasonlókká legyenek Fia képéhez, hogy ő sok testvér között legyen elsőszülött. (30) Akikről pedig ezt eleve elrendelte, azokat el is hívta, és akiket elhívott, azokat meg is igazította, akiket pedig megigazított, azokat meg is dicsőítette.

A keresztyén ember így tekinthet egész életére: már földi élete előtt Isten „eleve el is rendelte”, hogy „Isten Fia képéhez” hasonlóvá váljon, és elhívásban részesüljön. Azt is mondhatjuk, hogy az elhívás célja egy egész életen át tartó formálódás Isten akarata szerint, a Krisztus követésében. Thomas Schreiner ezt így fogalmazza meg: „az Pál teológiájának legnagyobb vonása, hogy az *eszkhaton* már betör a jelen gonosz világba. Az ő képére formálódás így már a jelen korszakban elkezdődik (vö. 2Kor 3,18; Kol 3,10)”.²¹ Azok, akik Krisztus megváltó művére alapozzák életüket, akiknek ezért üdvbizonyosságuk is van, erőt kapnak Istentől ahhoz, hogy jelen életüket az öröm és megelégedés „alaphangja” jellemezze. Ez az élet egy elhívásra adott válasz: a keresztyén embernek élete minden területén Isten akaratát kell betöltenie. Erre is igaz Pál kijelentése a fenti szakaszban: „akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál” (Róm 8,28). Isten elhívó szava a keresztyén ember számára a legerősebb ösztönző erő az élet legkülönbözőbb területein, sokféle „hívás” gyakorlása során is betölteni Isten akaratát.

Krisztusban, a Krisztussal való közösségre, Krisztust követő életre nyertünk elhívást. Legyen ez mindig szemünk előtt, ünnepi alkalmakkor és a hétköznapokban egyaránt. Adjon erőt feladataink végzéséhez, a nehézségek között is kitartáshoz, előre tekintve a jelenben az örök élet ígéretére, mert elhívásunk vonatkozik elválaszthatatlanul a jelenbeli Krisztus-követésre és az örök üdvösségre egyaránt.

21 Thomas R. SCHREINER, *Romans*. BECNT, Grand Rapids, Michigan, USA: Baker Books, 1998; idézet: 453.